

บทที่ 2

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดเรื่องการลงทุนทางการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 แนวคิดหลัก คือ ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) และทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory)

1) ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

ทุนมนุษย์ หมายถึง ส่วนของความสามารถในการผลิตทางเศรษฐกิจที่แฝงอยู่ในตัวมนุษย์ในรูปของความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ ฝีมือ และสุขภาพอนามัย

ทุนมนุษย์เป็นสินทรัพย์ชนิดหนึ่ง และเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible) ซึ่งตามปกติแล้วไม่สามารถวัดเทียบค่าทางธุรกิจ แต่ก็สามารถแปรสภาพให้กลายเป็นสินทรัพย์ที่สามารถวัดเทียบคุณค่าออกมาได้ เมื่อเทียบคุณค่าออกมาได้ สามารถวัดได้ ก็สามารถจัดการได้

แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องทุนมนุษย์ (Human Capital) เกิดขึ้นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 โดยนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ อัดัม สมิท กล่าวถึงแนวคิดนี้ในหนังสือ “The Wealth of Nation” ว่า การศึกษาเป็นการลงทุนเพราะทรัพย์สินของชาติเพิ่มมาจากผลิตภาพ (Productivity) และการศึกษาทำให้ผลิตภาพเพิ่มขึ้นดังนั้นการศึกษาทำให้ทรัพย์สินของชาติเพิ่มขึ้นด้วย (Smith, A., 1952) ต่อมา

ศาสตราจารย์ริชาร์ด ดับเบิลยู ชูลซ์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนในมนุษย์ว่า การลงทุนทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการอธิบายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุนทางการศึกษาทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยการลงทุนประกอบด้วยบริการที่เพิ่มพูนสุขภาพ การฝึกอบรมและหรือเรียนรู้ในขณะทำงาน การจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โครงการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่ได้จัดขึ้น โดยหน่วยธุรกิจรวมถึงการสาธิตทางการเกษตร และการอพยพย้ายถิ่นของบุคคลและครอบครัวเพื่อโอกาสในการทำงานที่ดีขึ้น (Schulz, T.W., 1960)

Becker (1964) ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านทุนมนุษย์ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการในทุนมนุษย์ ซึ่งคือ การลงทุนในมนุษย์เป็นการลงทุนในตัวบุคคล เพิ่มศักยภาพบุคคล เพื่อไปเพิ่มคุณค่าผลผลิตในรูปของการสร้างคุณค่าและการฝึกอบรม เป็นการลงทุน

ที่สำคัญที่สุด ในการลงทุนทรัพยากรมนุษย์ คนงานจะได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้จากภายนอกโรงเรียน โดยทักษะจากการทำงาน เป็นการเพิ่มประสบการณ์ จึงเป็นการสะสมทุนมนุษย์ นอกจากนี้ การดูแลรักษาทางการแพทย์ก็ถือเป็นการลงทุนในมนุษย์ด้วยเนื่องจากการรักษาสุขภาพส่วนบุคคลให้สมบูรณ์พร้อมที่จะผลิตผลผลิต

2) ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory)

ทฤษฎีนี้เห็นว่าการศึกษาเป็นเพียงสิ่งที่ทำหน้าที่คัดเลือกรุ่นที่มีความสามารถอยู่แล้ว ให้ได้รับการศึกษาสูงยิ่งขึ้นไป ดังนั้นรายได้ของบุคคลที่เพิ่มขึ้นมิได้เป็นผลจากการศึกษาโดยตรง เพราะการศึกษามิได้ทำให้ความสามารถของคนเพิ่มขึ้น การศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือที่นายจ้างใช้กลั่นกรองในการคัดเลือกผู้ที่มีคุณภาพเข้าทำงาน โดยใช้การศึกษาเป็นตัวชี้วัดผลิตภาพในการทำงานเท่านั้น นอกจากนี้ตามแนวคิดนายจ้างเชื่อว่าแรงงานที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความสามารถที่มีอยู่เดิมและคุณลักษณะบุคคล เช่น ทักษะคิด ค่านิยมเหนือกว่าแรงงานที่มีการศึกษาค่ำกว่า ดังนั้นถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองที่มีประสิทธิภาพและยุติธรรมมากกว่าการกลั่นกรองโดยใช้เชื้อชาติ ศาสนา และชนชั้นในสังคม รวมทั้งการศึกษายังเป็นเกณฑ์ที่รวดเร็วและประหยัดกว่าในการคัดเลือกแรงงาน โดยแรงงานที่ถูกกลั่นกรองแล้วจะได้ค่าจ้างที่สูงกว่า

จากทฤษฎีทั้งสองทฤษฎี ไม่ว่าการศึกษาจะมีส่วนทางตรงหรือทางอ้อมในการเพิ่มผลผลิตหรือเพิ่มรายได้ก็ตาม การศึกษาก็ยังคงนำไปสู่รายได้ที่สูงขึ้นเนื่องจากระดับการศึกษามีส่วนช่วยในการดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับต่างๆ และสิ่งที่ตามมาคือรายได้ที่สูงขึ้นตามระดับการศึกษา

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต้นทุนทางการศึกษา

รังสรรค์ ธนพรพันธ์ (2519) ได้พิจารณาแยกต้นทุนทางการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ส่วนของผู้รับบริการทางการศึกษา เป็นส่วนที่ผู้รับบริการการศึกษาจะต้องเสียไม่ว่าจะเป็นการรับบริการเพื่อบริโภคหรือเพื่อการลงทุนก็ตาม นอกจากนี้ยังมีค่าเสียโอกาส อันได้แก่ค่าจ้างแรงงานที่จะได้หากเลือกทำงานแทนที่จะเลือกเข้ารับการการศึกษา

2) ส่วนของผู้จัดสรรบริการทางการศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการให้บริการการศึกษา ซึ่งต้นทุนที่เกิดแก่ผู้ให้บริการการศึกษาเป็นต้นทุนที่ใช้ดำเนินการจัดการศึกษา และต้นทุนทรัพย์สินอันเป็นค่าเสียโอกาสในการใช้ทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษาแทนที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมหรือบริการอื่นๆ

หากจะวิเคราะห์องค์ประกอบของต้นทุนในการจัดการศึกษา สามารถจำแนกได้เป็น 2 ด้าน คือ

1) ด้านผู้รับบริการการศึกษา ซึ่งเป็นต้นทุนส่วนบุคคลเพราะเกิดจากการที่บุคคลเข้ารับบริการการศึกษา แบ่งออกเป็น

ก. ต้นทุนทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้รับบริการการศึกษาต้องเสียในรูปของตัวเงิน ได้แก่ ค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากการเข้ารับบริการการศึกษา เช่น ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเดินทาง

ข. ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายของผู้รับบริการการศึกษาในรูปแบบของค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ได้แก่ ค่าจ้างแรงงานที่ผู้รับบริการการศึกษาควรได้ถ้าเลือกทำงานแทนที่จะเลือกศึกษาต่อ

2) ด้านผู้ให้บริการด้านการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเช่นเดียวกับผู้รับบริการการศึกษาเช่นกัน คือ

ก. ต้นทุนทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สถาบันการศึกษาต้องจ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิต ประกอบด้วย ต้นทุนด้านการดำเนินการซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สถาบันการศึกษาต้องจ่ายในแต่ละปี ค่าใช้จ่ายในการบริหารทั่วไป เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าสาธารณูปโภค และต้นทุนค่าลงทุน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของสถาบันการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้างและครุภัณฑ์

ข. ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายของสถาบันการศึกษาในรูปของค่าเสียโอกาส ได้แก่ รายได้ที่สถาบันการศึกษาควรได้ ถ้าเลือกไปลงทุนหาผลประโยชน์ทางด้านอื่นแทนที่จะลงทุนด้านการศึกษา

2.1.3 แนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ มีความแตกต่างจากคำนิยามทางบัญชี กล่าวคือต้นทุนทางบัญชีหมายถึงเฉพาะค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการผลิตและสามารถแสดงหลักฐานเพื่อบันทึกลงรายการทางบัญชีได้เท่านั้น ส่วนต้นทุนในทางเศรษฐศาสตร์หมายถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการผลิตสินค้าและบริการที่หน่วยการผลิตได้จ่ายออกไปทั้งหมดในการซื้อหาปัจจัยผลิิตมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะประกอบไปด้วยต้นทุนต่างๆ ดังนี้

ก) **ต้นทุนทางตรง (Direct Cost)** หมายถึง ต้นทุนที่ต้องจ่ายเป็นเงินสดให้แก่บุคคลอื่น ๆ ในการซื้อหาปัจจัยการผลิตมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งเห็นได้ชัดเจน หรือเรียกได้อีกอย่างว่า ต้นทุนชัดเจน (Explicit Cost) เช่น ค่าจ้างบุคลากร ค่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ค่าน้ำค่าไฟ เป็นต้น การคำนวณต้นทุนในทางบัญชีนั่น เป็นการคำนวณต้นทุนประเภทนี้แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

แต่ในทางเศรษฐศาสตร์แล้ว การนำต้นทุนทางตรงเหล่านี้มารวมกันแล้วยังไม่ถือว่าเป็นต้นทุนการผลิตทั้งหมด ยังต้องมีการรวมต้นทุนอีกประเภทเข้าไปด้วย นั่นคือ

ข) **ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost)** หมายถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากร หรือปัจจัยการผลิตของตนเองซึ่งไม่ได้จ่ายเป็นเงินสดออกไปจริงๆ แต่ต้องมีการประเมินออกมาเป็นค่าใช้จ่าย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ต้นทุนไม่ชัดเจน (Implicit Cost) เช่น การใช้บ้านที่อยู่อาศัยของตนเป็นสถานที่ทำการผลิตสินค้าและบริการซึ่งไม่เสียค่าเช่า แต่เราต้องประเมินออกมาเป็นค่าเช่าซึ่งถือเป็นต้นทุนทางอ้อมที่มองไม่เห็น เป็นต้น ดังนั้น ในการคิดต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ เราต้องคิดต้นทุนทางอ้อมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายด้วย โดยเราต้องนำหลักการในเรื่อง ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) มาใช้ในการประเมินต้นทุนด้วย นั่นคือเราต้องนำมาพิจารณาว่าหากปัจจัยการผลิตชนิดนี้ เราไม่ได้นำมาใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการของเราแต่เรานำปัจจัยการผลิตชนิดนี้ไปใช้ประโยชน์เพื่อให้ผลตอบแทนสูงสุดเท่าไร เช่น ที่ดินหรือบ้านที่อยู่อาศัย หากเราไม่ได้นำไปใช้เป็นสถานประกอบการผลิตสินค้าของเราแล้ว เราสามารถนำไปให้คนอื่นเช่าก็จะได้ผลตอบแทนมาเป็นค่าเช่าที่ดินหรือค่าเช่าบ้านได้เท่าไร เป็นต้น

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรี ผลานุรักษ์ (2531) ได้ศึกษาด้านทุน ผลตอบแทน และอัตราผลตอบแทนทางการศึกษาของวิทยาลัยช่างศิลป์เพื่อหาค่าต้นทุนส่วนบุคคลและทางสังคมในการศึกษาผลตอบแทนที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา และอัตราผลตอบแทนภายในทั้งในทางสังคมและส่วนบุคคล ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจเข้ารับการศึกษาและเป็นแนวทางพิจารณาการจัดวางแผนการศึกษาของวิทยาลัยช่างศิลป์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 503 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและเทคนิควิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนทางการศึกษา ได้แก่ ต้นทุนส่วนบุคคลของนักศึกษาตลอด 5 ปีการศึกษามีค่าน้อยกว่าต้นทุนทางสังคมต่อผู้สำเร็จการศึกษา โดยต้นทุนส่วนบุคคลมีค่าเท่ากับ 178,261 บาทและต้นทุนทางสังคมเท่ากับ184,379 บาท และผลตอบแทนทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรศิลปชั้นสูงรุ่น 2518 – 2529 ของกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 21 – 37 ปี มีรายได้หลังหักภาษีโดยเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,127.17 – 15,319.79 บาท

เสาวภาคย์ พินิจศักดิ์ (2534) วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ เปรียบเทียบกรณีตัวอย่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยศึกษาต้นทุนการผลิตนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็นต้นทุนของสถาบัน และต้นทุนส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิศวกรรมไฟฟ้าเครื่องกลและคอมพิวเตอร์ เพื่อทราบถึงองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ต้นทุนการผลิตนักศึกษาของ 3 สถาบันแตกต่างกัน การวิเคราะห์ต้นทุนของสถาบันได้พิจารณาในแง่การใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งประกอบด้วยต้นทุนการดำเนินการและต้นทุนลงทุน สำหรับต้นทุนส่วนตัวของนักศึกษาได้ทำการคำนวณค่าใช้จ่ายต่างๆของนักศึกษาโดยเฉลี่ยต่อปี จากนั้นนำค่าที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนส่วนตัวของนักศึกษาและในแต่ละภาควิชาและมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยต้นทุนส่วนตัวของนักศึกษาขึ้นอยู่กับภาควิชาและมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาเรียนอยู่ โดยต้นทุนส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปีในภาควิศวกรรมไฟฟ้า 25,541.41 บาท ภาควิศวกรรมเครื่องกล 26,478.73 และคอมพิวเตอร์ 22,992.51 บาท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาควิศวกรรมไฟฟ้า 26,741.67 บาท ภาควิศวกรรมเครื่องกล 24,213.30 และคอมพิวเตอร์ 30,842.50 บาท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภาควิศวกรรมไฟฟ้า 31,581.23 บาท ภาควิศวกรรมเครื่องกล 30,842.50 และคอมพิวเตอร์ 24,176.28 บาท

ไชยา เบญจพลากร (2539) ได้ศึกษาต้นทุนการผลิตบัณฑิตหลักสูตร ส.ม.(ไทย) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2538 ใช้วิธีการวิจัยแบบภาคตัดขวางย้อนหลัง โดยศึกษา 1. ต้นทุนการลงทุน ได้แก่ ต้นทุนค่าที่ดิน, ต้นทุนค่าสิ่งก่อสร้าง, ต้นทุนค่าครุภัณฑ์ 2. ศึกษาต้นทุนการดำเนินการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือน, ค่าจ้าง, ค่าสาธารณูปโภค, ค่าซ่อมแซม ซึ่งรายจ่ายที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายจ่ายจริงเฉพาะงบดำเนินการจากงบประมาณเงินแผ่นดินและเงินรายได้ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ในปีงบประมาณ 2538 โดยนำมาเฉลี่ยให้เป็นต้นทุนต่อคน ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนการผลิตบัณฑิตหลักสูตร ส.ม.(ไทย) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2538 เท่ากับ 100,947.66 บาท/คน โดยแยกเป็นต้นทุนการลงทุน 37,141.84 บาทต่อคน และต้นทุนการดำเนินการ 63,805.83 บาทต่อคน

รัชนิกร การวรัตน์พิเชฐ (2543) ได้ทำการศึกษาอัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยพายัพ โดยการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตรภาคปกติ) ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 240 คน และ

สัมภาษณ์หน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นเงินเดือน จำนวน 15 แห่ง และเก็บข้อมูลทุติยภูมิใน ส่วนค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับสถาบันการศึกษาซึ่งได้จากประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่าย ฝ่ายการคลังแผนงบประมาณ มหาวิทยาลัยพายัพ ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนส่วนบุคคลของผู้สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีของสาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการเงินและการธนาคารต่อคน เท่ากับ 876,566 บาท และ 1,156,026 บาท ตามลำดับ โดยสาขาวิชาการบัญชีมีต้นทุนทางตรงส่วน บุคคลต่อคน เท่ากับ 623,036 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.08 ของต้นทุนส่วนบุคคลรวม ที่เหลือร้อยละ 28.92 เป็นต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคล สาขาวิชาการเงินและการธนาคารมีต้นทุนทางตรงส่วนบุคคล ต่อคนเท่ากับ 902,496 บาท คิดเป็นร้อยละ 78.07 ของต้นทุนส่วนบุคคลรวม ที่เหลือร้อยละ 21.93 เป็นต้นทุนทางอ้อมส่วนบุคคล อัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพายัพ สาขาวิชาการบัญชี เท่ากับร้อยละ 12.61 และสาขาวิชาการเงิน และการธนาคารเท่ากับร้อยละ 10.78 แสดงให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทนภายในส่วนบุคคลของการ ลงทุนทางการศึกษาในสาขาวิชาทั้งสองดังกล่าวนี้ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับอัตรา ดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ที่ 6 เปอร์เซ็นต์ แม้ว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจะไม่สูงมากนักทั้งนี้ เนื่องจากการเป็นการศึกษาที่พิจารณาผลตอบแทนเฉพาะอัตราเงินเดือนที่บุคคลได้รับเท่านั้นและยังเป็ นการศึกษาที่อยู่ในสถานะเศรษฐกิจตกต่ำ

คมกฤษ รัตนธรรม (2548) ทำการศึกษาผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนการศึกษา าระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 4 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะ วิศวกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ สำหรับการวิเคราะห์ผลตอบแทนทาง การศึกษาใช้เกณฑ์อัตราผลตอบแทนภายในและผลประโยชน์สุทธิต่อต้นทุน ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนส่วนบุคคลรวมของคณะแพทยศาสตร์เท่ากับ 736,651 บาท สูงกว่าคณะอื่น โดยคณะ วิศวกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ มีต้นทุนส่วนบุคคลรวมใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 430,000 – 460,000 บาท บัณฑิตคณะแพทยศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ อัตรา ผลตอบแทนภายในมีค่า 25.81 และผลประโยชน์สุทธิต่อต้นทุนมีค่าร้อยละ 981.43 เท่ากัน บัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ อัตราผลตอบแทนภายในมีค่า 15.76 ผลประ โยชน์สุทธิต่อต้นทุนมีค่า ร้อยละ 215.64 บัณฑิตคณะสังคมศาสตร์ อัตราผลตอบแทนภายในมีค่า 15.96 ผลประ โยชน์สุทธิ ต่อต้นทุนมีค่าร้อยละ 428.42 การลงทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในสายวิทยาศาสตร์ให้อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลที่สูงที่สุด รองลง ไปคือคณะ วิศวกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ตามลำดับ